

aquesta entitat, del qual fou el puntal més ferm, publicà durant 33 anys els resultats de les seves llargues i profitoses recerques històriques i literàries. El recull d'aquests treballs ompliria alguns volums. Col·laborà, a més, en el *Mitseo Balear*, *L'Almudayna*, *Bulletí del Centre Excursionista*, *Revista de Menorca*, *Revista de Bibliografia Catalana*, *Revue d'Etudes Juives* (a on insertà el sensacional descobriment del catàleg de la llibreria del famós Lleó Mosconi), *La Veu del Montserrat*, etcètera, etc.

Fora d'aquests articles, alguns dels quals són vertaderes monografies, donà a llum les següents obres i fascicles:

Fra Anselm Turmeda. Apuntes bibliográficos. — Palma, Imp. de la Viuda e Hijos de Gelabert, 1885; 46 pp.

Colección de Leyes Suntuarias decretadas por las autoridades superiores del antiguo reino de Mallorca desde 1384 a 1790. — Palma, Imp. de Felipe Guasp, 1889; 218 pp.

Colección de Imatges y Xilografies antigues de la Imprenta de Can Guasp. — Mallorca, 1894-1900; 556 hojas.

En Arqueologia, Bibliografia i Paleografia era una autoritat, i la història de Mallorca se la sabia pel cap dels dits. A haver conreuat les lletres, haguera estat un excel·lent estilista; sobre tot, de la llengua catalana coneixia tots els secrets. Sa prosa era castiça, plena de sava i originalitat, sense cap rebuscament. L'home era tan excels com el savi. Son pas per la terra fou tot abnegació, bondat i caritat, i sa mort, que tingué lloc el 9 de gener del 1917, aixecà un chor de benediccions. — A. R.

L'arxiduc d'Austria Lluís Salvador

El dia 12 d'octubre de 1915 morí a Brandeis (Bohèmia) aquest príncep, fill adoptiu de Mallorca, on va passar llargues temporades. Nat a Florència en 1837, fill del Gran Duc de Toscana Leopold II, molt jove visità, en viatge d'estudi, la Illa Daurada. Era en 1867. Des d'aleshores i sobre tot d'ençà de la compra de l'esplèndida possessió de Miramar, els mallorquins el pogueren considerar com a connatural llur: enamorat de la seva pàtria adoptiva, contribuí eficaçment a conservar-ne les bel·leses naturals, tant com les artístiques. Identificat en tot amb l'esperit d'aquella terra catalana, arribà a posseir-ne, com un nadiu de la illa, la llengua. Recordem que en certa ocasió mantenia correspondència en català amb l'INSTITUT. En bon mallorquí escrigué *Lo que sé de Miramar* (1911). A ell es deu també un recull de *Rondayes de Mallorca* (1895), una memòria presentada l'any 1901 al XII Congrés Internacional d'Orientalistes sobre *Voci di origine araba nella lingua delle Baleari*. Edità, demés, el volum del *Homenaje al Beato Raimundo Lull en el sexto centenario de la fundación de Miramar* (1877). En possessió d'una cultura extensíssima, gran navegant i explorador, en els seus llargs viatges visità indrets i terres de tot arreu del món, sobre tot les illes i costes del Mediterrani. En foren fruit una sèrie d'obres en general de caràcter descriptiu i escrites en alemany, entre les quals cal recordar els 9 grans volums sobre *Die Balearen in Wort und Bild geschildert* (1869-1891), obra traduïda en part al castellà i compendiada més tard (1897) en la mateixa llengua de l'original; *Die Felsenfesten Mallorcas. Geschichte und Sage* (1910); *Porto-Pi in der Bucht von Palma de Mallorca* (1914). — Per altra bibliografia, vegi's el *Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana*, setembre del 1916, pp. 103-119. — R. D'A.

Pau Meyer

Va morir el dia 7 de setembre de 1917 (havia nat a París el 17 de gener de 1840), el més eminent dels provençalistes. Tot just sortit de l'Escola de Cartes, que més tart va dirigir, ja comencen les seves publicacions de textos, estudis lluminosos i notes crítiques. Més endavant el seu treball va arribar a ésser formidable, però sempre sòlid i ben informat. No podia sofrir als investigadors presumptuosos o mal preparats, i per ells tenia la mà pesada. La seva bibliografia és llarguíssima i predicava amb l'exemple; exigia dels altres però usava el rigor per ell mateix. Des de 1882 portava la direcció de l'Escola de Cartes, que molt deu a la seva activitat benefactora. Junt amb Gaston Paris, va ésser fundador de la *Revista Romania* en 1872 i de la *Revue critique d'histoire et littérature*. Són innombrables els articles apareguts en ambdues revistes, així com en la *Bibliothèque de*